

Ağalar Namiq QARAYEV
Qərbi Kaspi Universitet
E-mail: garayev.agalar14@icloud.com

MÜASİR MALİYYƏ PROBLEMLƏRİ

Xülasə

İnkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatları 2024-cü ilin aprel ayından etibarən davamlılıq nümayiş etdirməyə davam edir. Pul siyasətinin kursunu təyin edərkən mərkəzi banklar xarici mənfə halları yumşaltmaq üçün məzənnə korrektələrinə arxalanaraq daxili iqtisadi şəraitə və inflyasiyanın səviyyəsinə diqqət yetirməyə davam edirlər. Əsas inkişaf etmiş iqtisadiyyatların monetar siyasətini yumşaltmağa hazırlaşdığı bir vaxtda inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatlarına təzyiq yaxın perspektivdə mülayimləşə bilər. Bununla belə, uzunmüddətli perspektivdə ticarət siyasəti və geosiyasətlə bağlı artan qeyri-müəyyənlik və bir çox inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatları üçün əsas ticarət tərəfdaşı olan Çində artım tempinin proqnozlaşdırılan ləngiməsi ilə inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatlarında maliyyə sabitliyini qorumaq problemi daha çətinləşə bilər. Portfel investisiya axınları daha qeyri-sabit ola bilər və beynəlxalq maliyyə mənbələrinə çıxış xüsusilə sərhədyanı iqtisadiyyatlar üçün çətinləşə bilər. Beləliklə, son onillikdə inkişaf etmiş iqtisadiyyatlarda faiz dərəcələrinin dəyişməsindən inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatlarına sıçrayışlar artmışdır. Məsələn, ABŞ-ın 10 illik ödəmə müqafatında dəyişikliklər – investorların daha uzun müddətə malik qiymətli kağızlara sahib olmaq üçün tələb etdiyi risk müqafatı – inkişaf etməkdə olan bazarların 10 illik ödəmə müqafatlarında dəyişikliklərin artan payını izah edə bilər.

Açar sözlər: iqtisadiyyat, maliyyə, biznes, kapital, bank əməliyyatları.

UOT: 339

JEL: O11

DOI: <https://doi.org/10.54414/OFJ14204>

Giriş

2024-cü il avqustun əvvəlində baş verən bazar qarışıqlığı – Yaponiya və ABŞ-da səhm bazarında qeyri-sabitliyin artması və qlobal aktiv qiymətlərinin əhəmiyyətli dərəcədə aşağı düşməsi ilə nəticələndi. Tədqiqatın məqsədi göstərir ki, kəmiyyət qiymətləndirməsinə əsaslanaraq, iqtisadi qeyri-müəyyənliyin daha da artması gələcək iqtisadi artımı, aktivlərin qiymətlərini və bank kreditlərinin artım tempini azalda biləcək mənfə riskləri gücləndirə bilər. Məsələn, dünya miqyasında real iqtisadi qeyri-müəyyənliyin qlobal maliyyə böhranı zamanı onun artımına ekvivalent məbləğdə artdığını fərz etsək, nəticə orta real qlobal ÜDM artımının (yəni, 10-cu faiz) bir il qabaqda 1,2 faiz bəndi azalması olacaq. Bu təsir makro-maliyyə zəifliyi artdıqda və ya bazar dəyişkənliyi ilə qeyri-müəyyənlik arasında əlaqə zəiflədikdə güclənir. Qeyri-müəyyənlik həm də ticarət və

maliyyə əlaqələri vasitəsilə transsərhəd sızmalara səbəb ola bilər. Bu Qlobal Maliyyə Sabitliyi Hesabatı maliyyə sabitliyini təhdid edən müasir maliyyə problemlərini və balanssızlıqları təfərrüatı ilə araşdırır və siyasətçilərin onları aradan qaldırması üçün təcili ehtiyacı vurğulayır.

2024-cü ilin aprel ayında Qlobal Maliyyə Sabitliyi Hesabatının (GFSR) nəşrindən bəri qlobal iqtisadi fəaliyyət bir qədər yavaşladı və inflyasiya yavaşlamağa davam etdi. Böyük mərkəzi bankların monetar siyasətini yumşaltması ilə maliyyə şərtləri mülayim olaraq qalır, inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatları dayanıqlı qalır və aktivlərin qiymətinin dəyişkənliyi nisbətən aşağı səviyyədə qalır. BVF-nin risk qiymətləndirməsində bir il öncəki artımı göstərir ki, qısamüddətli perspektivdə maliyyə sabitliyi üçün risklər 40% civarında olan tarixi səviyyələrdən yuxarı deyil. Eyni zamanda,

qısamüddətli riskləri ehtiva edən uyğunlaşdırıcı maliyyə şərtləri də həddən artıq qiymətləndirilmiş aktivlər, qlobal bazarlarda artan özəl və dövlət borcları və qeyri-bank maliyyə institutları tərəfindən rıçaqların artması, gələcək maliyyə sabitliyi üçün risklərin artması kimi zəifliklərin toplanmasına kömək edir. Artan zəiflik mənfi şokları daha da gücləndirə bilər, onların ehtimalı davam edən hərbi münaqişələr və yeni seçilmiş hökumətlərin qeyri-müəyyən gələcək siyasətləri fonunda artan iqtisadi və geosiyasi qeyri-müəyyənlik səbəbindən artmışdır. Xüsusilə, bazar qeyri-müəyyənliyi və dəyişkənliyi arasında artan uçurum dəyişkənliyin qəfil sıçrayışları və aktivlərin kəskin yenidən qiymətləndirilməsi ehtimalını artırır ki, bu da zəifliklərlə daha da güclənə bilər.

Əsas hissə

Suveren borcun yüksək səviyyələri və sürətli artımı qlobal problem olaraq qalır, bir çox yurisdiksiyalar uzun müddət ərzində borcları sabitləşdirən ilkin balans hesabatlarına nail ola bilmirlər. Bir çox inkişaf etmiş iqtisadiyyatlarda mərkəzi banklar tərəfindən davam etdirilən kəmiyyət sərtləşdirməsi dövlət borcunun emissiyasının artan payının qiymətə həssas alıcılara satılmasını tələb edəcək ki, bu da istiqraz bazarının volatilliyini artırmaqla bəzən daha geniş inkişaf etməkdə olan bazar və sərhəd iqtisadiyyatları, suveren istiqrazların və kredit defoltlarının dəyişdirilməsi spredlərinin digər yurisdiksiyalara nisbətən daha geniş genişlənməsini görür və borclara xidmət göstərilməsini çətinləşdirir [4].

2024-cü ildə dünyada iqtisadi dayanıqlı borcların verilməsində canlanma müşahidə olunacaq. Bununla belə, inkişaf etməkdə olan bazarlar il ərzində emissiyanın yalnız 13 faizini təşkil edir, inkişaf etməkdə olan bazarların dayanıqlı borcunun payı yerli valyutalarda kiçikdir. İqlim maliyyəsinə az sərmayə qoyulması iqlim dəyişikliyi yumşaltmaq və ona uyğunlaşmaq söylərini ləngidə bilər və gələcək maliyyə sabitliyini təhdid edə bilər.

Qlobal faiz dərəcələri azalmağa davam etsə belə, qarşıdakı illərdə bir çox şirkət borclara xidmət problemi ilə üzləşəcək. Bəzi şirkətlər

güclü iqtisadi fəaliyyət və güclü balans hesabatları sayəsində yüksək marjaları qoruyub saxlaya bilsələr də, zəif, mübarizə aparan şirkətlər arasında defoltlar davamlı olaraq artdı. Özəl kredit bazarlarında yüksək faizlə borc alan bəzi orta ölçülü şirkətlər artan likvidlik təzyiqləri ilə üzləşir və natura ödəniş üsullarına üz tutur, faiz ödənişlərini effektiv şəkildə təxirə salır və borc toplayır. Bundan əlavə, korporasiyalar daha yüksək istehsal xərcləri və faiz ödəmə qabiliyyətinin azalması vasitəsilə ticarət məhdudiyyətlərinin və geosiyasi hadisələrin təsirini hiss edəcəklər.

Kredit keyfiyyətinin pisləşməsinin artan əlamətlərinə baxmayaraq, korporativ istiqrazlar tarixi standartlara görə dar spredlərlə ticarətini davam etdirir. Bu, kredit riskinin kəskin yenidən qiymətləndirilməsi riskinin artdığını göstərən qiymət balanssızlığına gətirib çıxarır [6].

Yaşayış əmlakı bazarı ilə bağlı sabitlik üçün risklərin əksər ölkələrdə mövcud olduğu görünə bilər, kommersiya mülkiyyəti sektoruna təzyiq yüksək olaraq qalır. Qiymətlər və iqtisadi əsaslar arasındakı balanssızlıq kommersiya daşınmaz əmlak bazarında, xüsusən də ofis sektorunda gələcək korrektorların perspektivinə işarə edir. Maliyyələşdirmə geri götürülə bilər ki, bu da qiymətlərin azalmasına səbəb olur və daha çox maliyyə institutunun mənfi rəy döngəsində mübarizə aparmasına səbəb ola bilər. Həm kommersiya daşınmaz əmlak sektorunda həddindən artıq risk konsentrasiyası olan banklar, həm də daşınmaz əmlak investisiya trestləri kimi bank olmayan investorlar çətinliklərlə üzləşə bilər.

Qlobal bank sektoru adekvat kapital və likvidlik buferləri ilə davamlı olaraq qalır. İstehlak kredit kartları, avtomobil kreditləri və kommersiya daşınmaz əmlak kreditləşməsi kimi müəyyən kredit segmentlərində problemlər kreditlər artsa da, ümumi aktivlərin keyfiyyəti əhəmiyyətli dərəcədə pisləşməyib. Bununla belə, aşağı faiz dərəcələri bankların xalis faiz marjasına və gəlirliliyinə mənfi təsir göstərə bilər; Bununla belə, avqustun əvvəlində bəzi bank səhmlərinin müvəqqəti satışı, xüsusən də biznes modelləri ilə bağlı problemlərlə üzləşən nisbətən çox sayda zəif qurumlar üçün qarşıda duran bəzi riskləri vurğuladı [2].

Bir çox ölkələrdə suveren borcun pandemi-yadan əvvəlki səviyyələrdən əhəmiyyətli dərəcədə yüksək olduğunu nəzərə alaraq, fiskal düzəlişlər münasib maliyyələşdirmə xərclərini saxlamaq, orta müddətli inflyasiya gözləntilərini dəstəkləmək və suveren reytingin aşağı düşməsi risklərini ehtiva etmək üçün buferlərin etibarlı şəkildə yenidən qurulmasına diqqət yetirməlidir. Daha az maliyyə sahəsi olan ölkələr üçün maliyyə şərtlərinə mənfi təsir göstərə biləcək reyting şoklarının qarşısını almaq üçün etibarlı maliyyə planları vacibdir. Sərhəd bazasında və aşağı gəlirli ölkələrdə suveren borc-lanlar kreditörlerle dialoq, çoxtərəfli əməkdaşlıq və beynəlxalq ictimaiyyətin dəstəyi də daxil olmaqla, yüksək borc zəifliyi ilə bağlı risklərin qarşısını almaq üçün tədbirləri gücləndirməli-dirlər [7].

Davamlı borc yığılması və artan iqtisadi qeyri-müəyyənlik fonunda makroprudensial si-yasət çərçivəsinin gücləndirilməsi son dərəcə vacibdir. Bu, qeyri-bank maliyyə sektorunda həddindən artıq riskin qarşısını almağa kömək edəcək və bank sistemlərinin stresli dövrlərdə kreditləşməni dəstəkləmək üçün kifayət qədər kapital və likvidlik buferlərinə malik olmasını təmin edəcək. Siyasət qurucuları maliyyə şərtlərinin ümumi sərtləşməsindən qaçmaqla yanaşı, bir sıra şoklara davamlılığı artırmaq üçün makroprudensial alətləri sərtləşdirməli-dirlər.

Müəssisələrin və kommersiya daşınmaz əmlak sektorunun zəifliklərinin monito-rinqində ayıq qalmaq lazımdır. Bank sistemi-nin dayanıqlığını təmin etmək və kapitalın adekvatlığı ilə bağlı əsaslandırılmış qərarların qəbulunu asanlaşdırmaq üçün səlahiyyətli orqanlar ticarət məhdudiyyətləri, geosiyasi ha-disələr və kommersiya daşınmaz əmlak qiymətlərində əhəmiyyətli enişlər ssenarilərini əhatə edən stress testi keçirməlidir. Maliyyə bazarlarında özəl kreditləşdirmənin artan ro-lunu nəzərə alaraq, risklərin monitorinqi və idarə edilməsini təkmilləşdirmək üçün hesabat tələblərinin sərtləşdirilməsinə təcili ehtiyac var [1].

Qlobal maliyyə sisteminə bir sıra zəif bankların mövcudluğunu və sağlam institutlara sıçrama riskini nəzərə alaraq, maliyyə qeyri-sa-bitliyini aradan qaldırmaq üçün tədbirlər

görməyə hazır olmaq lazımdır. Nəzarət orqan-larının ilkin mərhələdə müdaxiləyə hazır olma-sını və bankların mərkəzi bankın likvidlik im-kanlarından istifadə etməyə hazır olmasını təmin etmək çox vacibdir. Bankların bərpası və həlli mexanizmlərinin qəbulu və tətbiqi sahəsində gələcək irəliləyişlər zəif və ya uğur-suz bankların maliyyə sabitliyini pozmadan və ya dövlət vəsaitlərini riskə atmadan həll etmək üçün açardır. Beynəlxalq standartların tam, vaxtında və ardıcıl tətbiqi prudensial çər-çivələrin təkmilləşdirilməsi üçün vacib olaraq qalır.

COVID-19 pandemiyasından sonra qlobal makroiqtisadi mühit inflyasiya şokları, artan geosiyasi gərginliklər, yeni texnologiyaların sürətlə ortaya çıxması və artan iqlimlə bağlı risklər səbəbindən yüksək qeyri-müəyyənlik səviyyəsi ilə xarakterizə olunur. Yüksək mak-roiqtisadi qeyri-müəyyənlik üç əsas kanal va-sitəsilə makro-maliyyə sabitliyinə təsir etmək potensialına malikdir [3].

Birincisi, mənfi şok (bazar kanalı) qarşı-sında böyük sapmaların mənfi bazar risklərini gücləndirə bilər.

İkincisi, bu, özəl sektorun istehlakını və in-vestisiya qərarlarını gecikdirə bilər ki, bu da iqtisadi fəaliyyətin ləngiməsinə gətirib çıxara bilər ki, bu da maliyyə institutları üçün kredit risklərini artırır və mənfi makro-maliyyə əks əlaqə dövrəsini (real kanal) işə sala bilər.

Üçüncüsü, yeni borc alanların kredit qabi-liyyəti haqqında kreditörlər üçün artan məlu-mat çatışmazlığı, habelə mövcud kredit port-felləri (kredit kanalı) ilə bağlı risklərin artması səbəbindən daxili kreditin əlçatanlığını azalda bilər.

Üstəlik, yüksək makroiqtisadi qeyri-müəyyənlik maliyyə şərtlərinin yumşaldılması nəticəsində yaranan dövrlərarası mübadilə problemini daha da gücləndirir ki, bu da qısa müddətdə ÜDM artımını stimullaşdırır, eyni zamanda, orta müddətli dövrdə ÜDM-in artı-mında böyük sapmaların aşağı yönlü risklərini pisləşdirən zəifliklərin toplanmasına kömək edir – xüsusilə də maliyyə bazarlarında volatili-lik aşağı olduqda. Başqa sözlə, makroiqtisadi vəziyyətlə bazar arasında uçurum var.

Potensial əsas mexanizmlər baxımından ba-zar şoku riskləri və bank kreditləri iqtisadi

qeyri-müəyyənlik nəticəsində ÜDM-in artımında böyük azalma risklərinin gücləndirilə biləcəyi mühüm kanallardır. Fəsiləki təhlil həmçinin göstərir ki, makroiqtisadi qeyri-müəyyənlik global maliyyə və iqtisadi qarşılıqlı əlaqə səbəbindən ölkələr arasında yayıla bilər.

Daxili makroiqtisadi qeyri-müəyyənliyi və onun makro-maliyyə sabitliyinə mənfi təsirlərini azaltmaq üçün siyasətçilər 2 etibarlı siyasət çərçivələri hazırlamalı və kommunikasiya strategiyalarını təkmilləşdirməlidirlər. Onlar həmçinin, xüsusilə yüksək makroiqtisadi qeyri-müəyyənlik şəraitində, xüsusən də maliyyə şərtlərinin yumşaldılması fonunda adekvat makroprudensial siyasət həyata keçirməklə və ÜDM-ə nisbətən yüksək dövlət borcunun yığılmasını məhdudlaşdırmaqla, makromaliyyə zəifliklərinə qarşı dayanıqlılığı artırmalıdırlar [9].

Kifayət qədər beynəlxalq ehtiyatlar və məzənnə çevikliyi xarici dünyada artan makroiqtisadi qeyri-müəyyənlik nəticəsində yaranan aşağı yönlü riskləri azaltmağa kömək edə bilər. Bundan əlavə, resurslar makromaliyyə sabitliyinə artan geosiyasi qeyri-müəyyənliyin yaratdığı risklərin kəmiyyətinin müəyyən edilməsinə, idarə edilməsinə və azaldılmasına yönəldilməlidir.

Generativ süni intellekt və əlaqəli irəliləyişlər prosesləri avtomatlaşdırmaq və süni intellektdən istifadə etməklə mürəkkəb strukturlaşdırılmamış məlumatları təhlil etməklə kapital bazarlarının (ticarət, investisiya, aktivlərin bölüşdürülməsi) səmərəliliyini əhəmiyyətli dərəcədə artırmaq potensialına malikdir və sübutlar göstərir ki, bu təsirlər artıq hiss olunmağa başlayıb [8].

Əmək bazarları və patent müraciətləri ilə bağlı yeni məlumatlar kapital bazarlarında süni intellektin tətbiqinin yaxın gələcəkdə əhəmiyyətli dərəcədə artacağını göstərir və qiymət sxemlərinin və ticarət dinamikasının təhlili artıq bəzi bazarlarda bu yeni texnologiyaların qəbulu ilə uyğun gələn dəyişiklikləri göstərir. Bundan əlavə, süni intellekt alqoritmik ticarətdən və yeni ticarət və investisiya strategiyalarından artan və daha səmərəli istifadə vasitəsilə bazar strukturunda əhəmiyyətli

dəyişikliklərə səbəb ola bilər ki, bu da öz növbəsində aktivlərin dövriyyəsinə və korrelyasiyasını artırma və qiymətlərin getdikcə yeni məlumatları əks etdirməsinə kömək edə bilər [5].

Nəticə

Yaxın perspektivdə maliyyə sabitliyi üçün risklər məhdud görünsə də, maliyyə sistemində zəifliklər artır. Siyasətçilərin zəiflikləri məhdudlaşdırmaq üçün hərəkətə keçmə vaxtıdır. Mərkəzi banklar üçün, pul siyasətinin hər hansı bir məlumat parçasına həddindən artıq reaksiya verməyəcəyinə dair aydın signal qeyri-müəyyənliyi azaltmağa kömək edəcəkdir. İqtisadi artımın və inflyasiyanın dinamikasının davam edəcəyi gözlənilən hallarda mərkəzi banklar daha neytral mövqeyə doğru pul siyasətini tədricən yumşaltmalıdırlar. İnflyasiya davamlı olaraq hədəfdən yuxarı olduqda, mərkəzi banklar investorların monetar yumşaldılması üçün həddən artıq optimist gözləntilərinə qarşı durmalıdırlar.

Biznesin üzləşdiyi bütün riskləri və problemləri həll etmək faktiki olaraq mümkün deyil. Baxmayaraq ki, təcrübəyə əsaslanan məsləhət və fərdi şərtlərə uyğunlaşdırma bu riskləri və əlaqəli problemləri minimuma endirə bilər. Nəticə etibarilə, şirkətlər daha çox məsuliyyət götürsələr və məqalədə qeyd olunan problemlərin əhəmiyyətini dərk etsələr, nəinki risklərini azaldacaqlar, həm də geniş imkanlar açacaqlar.

Bununla belə, həm bazar iştirakçıları, həm də tənzimləyicilərlə aparılan maarifləndirmə işlərinə əsasən, süni intellektdən indiki istifadənin çox hissəsi maşın öyrənməsi və digər qabaqcıl analitik alətlərin istifadəsində mövcud tendensiya davamı kimi görünür. Daha əhəmiyyətli dəyişikliklər orta və uzunmüddətli perspektiv məsələsidir. Süni intellekt, risklərin daha effektiv idarə edilməsinə, bazar likvidliyinin artırılmasına və həm iştirakçılar, həm də tənzimləyicilər tərəfindən bazar monitorinqini təkmilləşdirməklə maliyyə sabitliyi üçün riskləri azalda bilər. Eyni zamanda yeni risklər də yarana bilər.

- Stressli bazar şəraitində artan bazar sürəti və bazar dəyişkənliyi, xüsusən də bütün süni intellektə əsaslanan ticarət strategiyaları şoka

oxşar şəkildə reaksiya verərsə və ya göz-lənilməz hadisəyə cavab olaraq bağlanarsa.

- Süni intellekt fondlara, özəl ticarət firma-larına və digər qeyri-bank maliyyə və-sitəçilərinə (BOKT) bazar yaratma və investi-siya fəaliyyətlərinin daha da miqrasiyasını təşviq etdiyi üçün artan şəffaflıq və monitoring problemləri və müxtəlif investorlar və trey-derlər tərəfindən istifadə edilən AI modelləri-nin qarşılıqlı əlaqədə olması ilə bağlı qeyri-müəyyənlik yaradır.

- Hesablama gücü və böyük dil modeli xidmətləri bazarına nəzarət edən bir neçə əsas üçüncü tərəfin AI xidmət təminatçılarna güvənməklə bağlı artan əməliyyat riskləri.

- Xüsusilə sosial mediada fırıldaqçılıq və dezinformasiyanın yayılması ilə bağlı kiber təhdidlər və bazar manipulyasiyası risklərinin artması. Bu risklərin bir çoxu mövcud hüquqi və tənzimləyici çərçivə çərçivəsində adekvat şəkildə həll olunsa da, müvafiq orqanlar əlavə siyasət cavablarını nəzərdən keçirməlidir.

- Avtomatlaşdırılmış dayandırma mexanizmlərinin kalibrlənməsini və süni intel-lektə əsaslanan potensial sürətli qiymət dəyi-şiklikləri fonunda marjallaşdırma təcrübələrini nəzərdən keçirin.

- Tənzimlənən qurumlardan risklərin əks olunmasını tələb etməklə verilənlər, modellər və texnologiya infrastrukturundan asılılıqları aradan qaldırın (yəni, qurumların mühüm xidmətlərini təqdim etmək üçün zəruri olan daxili və xarici əlaqələr və qarşılıqlı asılılıqlar haqqında məlumatlar).

- Kritik üçüncü tərəf AI xidmət təminatçı-larını müəyyən etmək üçün əlaqələndirilmiş

yanaşmanı qəbul edin və kiberhücumlar za-manı protokolları təkmilləşdirməklə kapital bazarlarında dayanıqlığı təmin etməyə davam edin.

- Geniş yayılmış süni intellektdən istifadə şəraitində birjadankənar bazarların davamlı bü-tövlüyünü, səmərəliliyini və dayanıqlığını təmin etmək üçün tədbirlərin görülməsi.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. Abuselidze G., Katamadze G., Internati-onal Experience Of Business Environment. *Arc-hives of Business Research*, 5(5), 2017, p.54-61.
2. Abuselidze G., Katamadze G., The im-portance of legal forms business environment in Georgia. *Kwartalnik Nauk*, 49(4), 2018, p.83-88.
3. Katamadze G., The Analysis of Influe-nce of the Monetary on the Local Business En-tities. *Journal of Economics, Business and Ma-nagement*, 8(2), 2020, p.129-132.
4. https://www.bbi.ge/uploads/trai-ning_18.pdf
5. <https://www.tutor2u.net/business/refe-rence/finance-causes-of-cash-flow-problems>
6. <https://www.freshbooks.com/blog/6-ways-to-avoid-cash-flow-problems-in-your-bu-siness>
7. <https://mpk732t12016clusterb.wordp-ress.com/2016/05/02/pricing-failure-for-netflix/>
8. <https://entrepreneurhandbook.co.uk/so-urces-of-funds-for-business/>
9. <https://www.wamda.com/2020/12/dri-ving-growth-buy-pay-later>

Agalar Garayev Namig
Western Caspian University
E-mail: garayev.agalar14@icloud.com

MODERN FINANCIAL PROBLEMS

Summary

Emerging market economies have continued to show resilience since April 2024. When setting monetary policy, central banks continue to focus on domestic economic conditions and inflation levels, relying on exchange rate adjustments to cushion external headwinds. Pressure on emerging market economies may ease in the near term as major advanced economies prepare to ease monetary policy. However, in the longer term, the challenge of maintaining financial stability in emerging

market economies may become more challenging, with rising uncertainty over trade policy and geopolitics and a projected slowdown in growth in China, a key trading partner for many emerging market economies. Portfolio investment flows may be more volatile, and access to international financing may become more difficult, especially for frontier economies. Thus, spillovers from interest rate changes in advanced economies to emerging market economies have increased over the past decade. For example, changes in the US 10-year maturity premium – the risk premium that investors demand to hold securities with longer maturities – could explain a growing share of changes in emerging markets 10-year maturity premiums.

Keywords: economy, finance, business, capital, banking operations.

Агалар Намиг ГАРАЕВ

Западно-Каспийский Университет

E-mail: qarayev.agalar14@icloud.com

СОВРЕМЕННЫЕ ФИНАНСОВЫЕ ПРОБЛЕМЫ

Резюме

Страны с формирующейся рыночной экономикой продолжают демонстрировать устойчивость с апреля 2024 года. Центральные банки продолжают уделять особое внимание внутренним экономическим условиям и уровню инфляции при определении денежно-кредитной политики и полагаться на корректировку обменного курса для смягчения внешних препятствий. Давление на экономики стран с формирующимся рынком может ослабнуть в ближайшем будущем, поскольку основные развитые экономики готовятся к смягчению денежно-кредитной политики. Однако в долгосрочной перспективе задача поддержания финансовой стабильности в странах с формирующейся рыночной экономикой может стать более сложной из-за растущей неопределенности относительно торговой политики и геополитики, а также прогнозируемого замедления темпов роста в Китае, являющемся основным торговым партнером многих стран с формирующейся рыночной экономикой. Потоки портфельных инвестиций могут стать более нестабильными, а доступ к международному финансированию может стать более затруднительным, особенно для стран с пограничной экономикой. Таким образом, за последнее десятилетие усилились побочные эффекты изменений процентных ставок в странах с развитой экономикой для стран с формирующейся рыночной экономикой. Например, изменения премии за 10-летний срок погашения в США, премии за риск, которую инвесторы требуют за владение долгосрочными ценными бумагами, могут объяснить растущую долю изменений в премиях за 10-летний срок погашения на развивающихся рынках.

Ключевые слова: экономика, финансы, бизнес, капитал, банковские операции.